

ההיסטוריה של קהילת המודיעין הישראלית מתחילה מאז יציאת מצרים, עת התגבשו בני ישראל לעם, ונמשכת עד ימינו אלה. אירועים שונים של הקהילה, אנשים שפעלו במסגרתה, שיטות העבודה בה ומבצעים רבים שביצעה נשארו עלומים מעיני הציבור הרחב. חלקם התפרסמו רק בחלוף השנים, או בעת תקלה, ורק מקצתם זכה לפרסום בבולי ישראל. ברוב המקרים אין הבול קושר בין הציור שעליו לבין קהילת המודיעין. מטרת מדור זה היא לספר על הקשר בין הבול ובין הקהילה, על שיטות עבודה של המודיעין המשתקפות בבולים ישראלים ועל אנשי מודיעין לפני קום המדינה ובשנות קיומה המופיעים בבוליה

בול פגיעה

בולים ישראלים מספרים על המודיעין

שמעון אביבי | shimon_avivi@hotmail.com

סיור אווירי: לפקודתו של נוח ושל

177

לאחר 150 ימי מבול נחה תיבת נוח על הרי אררט. כעבור 40 ימים נוספים מפלס המים המשיך לרדת, ונוח פתח את חלון התיבה. הוא היה זקוק למידע - "הקלו המים מעל פני האדמה". לצורך זה הוא שלח את סייר האוויר שלו, העורב. כנראה שזה היה עצל, הסתפק בסיורים אוויריים קצרים ליד התיבה והרבה לצאת ולשוב לחלוניה. לפיכך שלח נוח סייר אוויר משודרג - היונה. אך זו, בסיורה, ראתה אך מים על פני כל הארץ, לא מצאה מקום יבש לנחות עליו וחזרה לדווח על כך למפקדה. נוח המתין שבעה ימים נוספים ושלח את סייר האוויר המוכשר שלו, היונה, למבצע נוסף. זו שבה עם

עלה של זית, ונוח הסיק כי העצים כבר נגלים, אך האדמה - טרם. לאחר שבעה ימים נוספים שלח נוח שוב את היונה, וזו לא שבה עוד אל התיבה. כך הבין נוח שיבשו פני האדמה וניתן לפתוח את מכסה התיבה ולהתחיל בהכנות ליציאה ממנה.

יחידה 9900 של אגף המודיעין מפעילה סיירי אוויר המוטסים על מטוסי צופית של טייסת 100 בחיל האוויר. משימתם היא איסוף מודיעין באמצעות תצפית עין וצלום מן האוויר. בעבר הפעילה היחידה גם מזל"טי תצפית (מטוס זעיר ללא טייס) עד שפעילות זו הועברה לידי חיל האוויר.

במבצע "צוק איתן" הוכנס לראשונה לשימוש כלי הטיס הבלתי מאויש (כטב"מ) הרמס 900,

בול המבול הונפק ב-13.8.1969, כיתוב על הבול: מועדים לשמחה תש"ל, כיתוב על השובר: "וישלח את היונה" (בראשית ח', ח'). זהו אחד מתוך סדרה בת ארבעה בולים בנושא המבול

מטוס סקייהוק. במשך שבוע טס שפר ודיווח לדדו על תוצאות סיוריו

של טייסים ישראלים מן השבי הסורי; בשנת 1973 מבצע **אביב נעורים**, שבו חוסלו שלושה אנשי ארגון פת"ח בכירים בבירות; ב-1988 – מבצע הצגת תכלית לחיסול אבו ג'יהאד, ראש הזרוע הצבאית של אש"ף, בביתו בתוניס; ב-1989 – מבצע **עלם המודות**, חטיפתו של שיח' עוביד, מנהיג חזבאללה בדרום לבנון; ב-1994 – מבצע **עוקץ ארסי**, חטיפתו של מוסטפא דיראני מלבנון (חוטפו של הנוטר רון ארד) לשם קבלת מידע וכדי שישמש קלף מיקוח; בשנת 2006 – מבצע חד וחלק, חדירה למפקדת חזבאללה בבית החולים בבעלבכ בלבנון, שבמהלכה נאספו מודיעין ואמל"ח. יהושע נבחר להנהיג את עם ישראל לאחר מות

בול יהושע בן נון, הונפק ב-17.8.1982, כיתוב על הבול: יהושע; מועדים לשמחה ה'תשמ"ג, כיתוב על השול: "חזק ואמץ כי אתה תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת להם" (יהושע א', ו'), זהו אחד מתוך סדרה בת ארבעה בולים בנושא יהושע בן נון - אירועים מספר יהושע

משה. הוא היה אחד מאנשי הסיירת המובחרת שתרה את הארץ וניהל את המסע לכיבושה. אנשי סיירת מטכ"ל רבים הגיעו לדרגות בכירות בצה"ל. הבולטים שבהם שנבחרו להנהיג את עם ישראל בממשלה ובצה"ל, הם: בנימין נתניהו – מפקד צוות בסיירת, לימים ראש ממשלת ישראל; אהוד ברק – מפקד הסיירת (1971-1973), לימים רמטכ"ל, שר ביטחון וראש ממשלה; שאול מופז – סגן מפקד הסיירת, לימים רמטכ"ל ושר ביטחון; משה יעלון – מפקד הסיירת (1987-1989), לימים רמטכ"ל ושר ביטחון. ☒

בינואר 2008 ו"אופק 10" ב-9 באפריל 2014. זה האחרון מסוגל לזהות עצמים בגודל של כמה עשרות ס"מ. הלוויינים הרחיבו את יכולת הכיסוי האיסופי החזותי של קהילת המודיעין במידה משמעותית, והם מהווים מרכיב ביכולת ההתרעתית של מדינת ישראל.

בול המרגלים - "וישאהו במוט בשנים" (במדבר י"ג, כ"ג). הונפק ב-8.9.1954, כיתוב על הבול: מועדים לשמחה תשט"ו, כיתוב על השול: "ארץ אשר היא זבת חלב ודבש" (במדבר י"ד, ח')

סיירת מודיעין: מופת שנשמר עד ימינו

משה בחר 12 אנשים נציג לכל אחד מ-12 שבטי ישראל שישמשו סיירת מובחרת. מטרתה: לחדור אל מעבר לקווי האויב בארץ כנען כדי לאסוף עליה מודיעין לצורך תכנון מבצע לכיבוש הארץ. משה העניק למרגלים אלה תדרוך יסודי באשר למשימות האיסוף המוטלות עליהם. הסיירת חדרה ברגל לארץ העד, ערכה תצפיות על הערים וביצוריהן, על פריסת הכוחות בה ועל טיב הגידולים החקלאיים בה. לאחר שתרה את הארץ במשך 40 יום, חזרה הסיירת כדי לדווח על ממצאיה. היא הביאה עמה אשכול ענבים גדול מאוד, ששניים מאנשיה נשאו במוט. עשרה מאנשיה צפו כישלון בכיבוש הארץ לנוכח עוצמתו של האויב, ואילו שניים מהם, כלב ויהושע, חלקו על דעתם וטענו שבכוחו של העם לרשת את הארץ. הסיירת המובחרת של אגף המודיעין הפועלת מעבר לקווי האויב, במשימות של איסוף מודיעין ומבצעים מיוחדים, היא סיירת מטכ"ל. מעט מפעולותיה שפורסמו: בשנת 1972 – מבצע ארגז, שבמהלכו נחטפו מלבנון חמישה קציני מודיעין סורים בכירים כדי שישמשו קלף מיקוח להשבתם

שמכונה "כוכב" ומופעל בידי חיל האוויר. גם כלי הטיס הבלתי מאויש "רוכב שמים" השתתף בלחימה במבצע האחרון בעזה. כלי זה הוא מזל"ט זעיר ששימוש הדרג הגדודי, שמספק ללוחמים מודיעין בזמן אמת. סגן יהודה שפר היה קצין פענח תצלומי אוויר וסייר אוויר של מחלקת המודיעין בפיקוד הצפון לפני מלחמת ששת הימים. כעבור שש שנים, בעיצומה של מלחמת יום הכיפורים ובהיותו רס"ן, נתבקש על ידי הרמטכ"ל דוד (דדו) אלעזר להיות סייר האוויר שלו ולדווח לו על הנעשה בגזרה המצרית. במשך שבוע ימים טס שפר במטוס סקיייהוק מעל שטחי הלחימה ודיווח מדי יום לדדו על תוצאות סיורי האוויר שלו. לבסוף הופל המטוס, טייסו נהרג ושפר נפצע קשה. לאחר החלמתו המשיך את שירותו הצבאי בחמ"ן אותו סיים בדרגת אל"ם.

בול הלוויין הישראלי אופק 3 והטיל המשגר שביט לציון יום הבולאות וחקר החלל בישראל, הונפק ב-5.12.1996, כיתוב על הבול: אופק 3, כיתוב על השול: יום הבולאות

צילומי לוויין: מהר יותר, איכותי יותר

הלוויין "אופק 3" שוגר ב-5 באפריל 1995. היה זה הלוויין הישראלי הראשון בעל יכולת צילום. הוא שוגר באמצעות משגר ה"שביט" ושימש את מערכת הביטחון והמודיעין עד שנת 2000. "אופק 5", ששוגר ב-22 במאי 2002, הוא הלוויין הצילום המבצעי הפעיל הוותיק של ישראל עד כה. "אופק 7" שוגר ב-11 ביוני 2007. הוא משלים הקפה של כדור הארץ ב-90 דקות ומשגר תמונות באיכות גבוהה מאוד. "אופק 9" שוגר ב-22 ביוני 2010, והוא משגר תמונות בקצב מהיר יותר, בסריקה רבה יותר של השטח וברזולוציית צילום בין 50 ל-70 ס"מ. כמו כן שוגרו שני לווייני מכ"ם: "אופק 8" ב-21